AMB G DE GIRONA

JAUME FABRE

Escultors gironins a la Sagrada Família (i 3)

Domènec Fita, quatre obres i dos projectes

Completem avui la relació d' escultors gironins al temple de la Sagrada Família que hem publicat les últimes setmanes seguint el fil del cicle organitzat per l'Associació d'Amics de la Unesco. Els dos capítols anteriors els hem dedicat a Francesc Fajula, autor del Crist de l'altar major, i a Jaume Busquets, autor dels conjunts del Naixement i l'Anunciació, a la façana del Naixement, i de la Maredeudéu del Carme sobre la tomba de Gaudí que hi ha a la cripta.

Domènec Fita (Girona, 1927), l'autor d'avui, és el creador d'una gran quantitat d'obres escampades per tot el món, que inclouen obres de pintura i dibuix, religioses i profanes, i dissenys per a moltes tècniques que van des del vitrall a l'escultura, passant per les arts aplicades, especialment en el camp litúrgic.

Domènec Fita ha fet quatre obres per al temple de la Sagrada Família, dues d'elles, les més recents, en llocs d'honor: l'entrada per la façana de la Passió i les columnes que volten l'altar major. Però té dues espines gravades, ja que dos projectes no van tirar endavant.

El primer d'aquests projectes va ser el conjunt dels tres Reis Mags que hi ha al costat esquerre del Portal de la Caritat, a la façana del Naixement. Totes les escultures d'aquesta façana van ser projectades, i en part realitzades, en vida de Gaudí, seguint les seves precises instruccions, per un equip d'escultors que dirigia Llorenç Matamala Piñol i en el que tenia un paper destacat Carles Mani. Del conjunt dels Tres Reis se'n conservava la maqueta gaudiniana quan es va encarregar el 1977 a Domènec Fita que en dirigís l'execució en gran format. Fita va acceptar l'encàrrec, però no va voler seguir al peu de la lletra el model proposat, per considerar-lo anacrònic, i va proposar un model nou que respongués al seu estil i al seu temps. Va elaborar diverses maquetes però al final, després de tres anys de discussions amb els arquitectes directors de l'obra, que volien fidelitat al model de Gaudí, Fita hi va renunciar. L'escultura va ser realitzada alesho-res per un artesà anònim que es va limitar a seguir al peu de la lletra el model proposat que consta finalment amb la signatura de Llorenç Matamala, l'autor de la maqueta original.

L'altre projecte frustrat van ser les quatre portes d'entrada per la façana del Naixement. Aquests portals, que duen el nom de les tres virtuts teologals, Fe (la central), amb dues portes a cauda de la columna que la parteix), Esperança i Caritat, segueixen avui sense tancament definitiu.

Quan l'any 2000 van demanar a Domènec Fita un projecte per a aquestes portes, ell va proposar representar-hi quatre dels cinc misteris de goig del rosari: l'Encarnació, la Visitació, la Presentació i Jesús perdut i trobat en el Temple. El cinquè misteri, el Naixement, no calia, ja que una escultura de Jaume Busquets que el representa fa de capitell de la columna central d'aquestes portes. Fita va elaborar diversos esbossos del misteri de l'Encarnació, amb una imatge del colom de l'Esperit Sant irradiant la seva llum sobre Maria i l'arbre genealògic de Jesús. Va fer-ne amb vitrall, amb marqueteria de fusta i amb relleus de coure. Però no va haver-hi acord i el projecte no va tirar endavant.

En canvi, Fita sí que ha realitzat dues de les imatges de fundadors catalans d'ordres religioses que hi ha al lateral exterior del carrer de Mallorca, les més pròximes a la façana de la Passió: el pare Antoni Maria Claret, fundador dels claretians, i sant Pere Nolasc, fundador dels mercedaris. La imatge d'aquest últim, feta el 1999, va revestir certa dificultat de representació anatòmica a causa dels amplí-ssos hàbits dels membres de l'orde. Per a la del pare Claret, feta el 1997, va ser trist perquè Fita havia ideat poc abans tota la decoració escultòrica de l'església que aquest orde té al centre de Girona. Són peces de grans dimensions (dos metres i mig d'alçada) posades a trenta metres d'alçada i amb una certa inclinació cap endarrere. Són fetes en pedra de travertí i treballades amb una radial. Fita ho va voler així per tal de deixar constància de les noves maquinàries que marquen el treball en els temps actuals i evitar obres fora del seu moment.

Les altres dues obres seves a la Sagrada Família són recents, de poc abans de la visita del papa Benet XVI, ara fa un any. La primera, el paviment del cancell d'entrada de la façana de la Passió, en el qual hi ha representada l'entrada de Jesús a Jerusalem. Són grabats per incisió en profunditat sobre duríssima pedra de pòrfir. Van ser realitzats als tallers de marbres Ballisa, a partir dels dibuixos de Fita, amb una complexa tècnica d'ordinador i màquines automàtiques. Els traços buidats es van reomplir amb una barreja de resines i pols de quars per assegurar que no hi haurà desgast malgrat el trepig constant dels visitants. Ocupa una superfície de 17,5 x 4,5 metres.

Finalment, Fita ha realitzat les figures al·legòriques dels quatre evangelistes que cobreixen els grans ovals convexos que fan de punts d'il·luminació en els capitells de les quatre altes columnes que envolten l'altar central. Són plaques de metacrilat de 3,30 x 1 metres blegades per donar-lis la forma convexa i fixades a les columnes mitjançant una rígida estructura metàl·lica. Fita va dissenyar les figures que simbolitzen els quatre evangelistes: l'àliga, el lleó, el toro i l'àngel. Al taller van ser troquel·lades en coure i fixades sobre una superfície de pols de vidre i cristalls trencats de colors amb la qual s'havia recobert prèviament el metacrilat. El resultat és espectacular.

Fita destaca l'enriquiment que suposa per a tots participar en obres col·lectives d'aquesta mena: per a l'artista, els arquitectes, el director tècnic i els artesans. L'intercanvi d'idees i la manera de fer l'ofici de cadascun, posats en comú, fan possible un bon resultat final.●

En primer terme, detall del paviment de l'entrada de la porta de la Passió creat per Domènec Fita

Les imatges de sant Pere Nolasc i del pare Antoni Maria Claret

Dues de les obres són recents, de poc abans de la visita del papa Benet XVI, ara fa un any